

ΑΔΡΑΝΕΙΑ ΠΟΥ ΕΓΕΙΡΕΙ ΥΠΟΨΙΕΣ (Ιούλιος 2007)

Συγγραφέας: ΚΩΣΤΑΣ ΜΕΝΟΥΔΑΚΟΣ

Ύστερα από κάθε μεγάλη δασική καταστροφή, όπως αυτές που προκλήθηκαν από τις πυρκαγιές των προηγούμενων ημερών, η κοινωνία συνειδητοποιεί την αξία του δασικού πλούτου και τις τραγικές συνέπειες της απώλειάς του. Η συζήτηση, όμως, φαίνεται να εξαντλείται στην κατανομή των ευθυνών μεταξύ των πολιτικών ηγεσιών και των εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Σπάνια αποτελούν αντικείμενο προβληματισμού, τουλάχιστον δημόσια, οι δομικές ελλείψεις που οδηγούν μακροχρόνια σε υποβάθμιση των δασικών οικοσυστημάτων και δεν είναι άσχετες προς τις καταστροφικές πυρκαγιές. Οι ελλείψεις αυτές είναι ποικίλες. Εντοπίζονται σε πολλούς τομείς. Στη νομοθεσία, στην οργάνωση των αρμόδιων υπηρεσιών, στη διοικητική πρακτική, στις υποδομές. Τρία σημεία αξίζει να επισημανθούν:

1. Από το 1979 η νομοθεσία επιβάλλει τη σύνταξη δασολογίου και δασικών χαρτών. Από τη δεκαετία του 1990 το ΣτΕ έχει διακηρύξει με σαφήνεια ότι η υποχρέωση αυτή απορρέει και από το Σύνταγμα. Με την αναθεώρηση μάλιστα του 2001 έχει περιληφθεί και σχετική ρητή διάταξη στο συνταγματικό κείμενο. Σήμερα, το 2007, η χώρα μας δεν διαθέτει ακόμη δασολόγιο ούτε δασικούς χάρτες. Και αν η σύνταξη δασολογίου αποτελεί πραγματικά δύσκολο έργο, λόγω της έλλειψης κτηματολογίου και της θολής κατάστασης που επικρατεί στην Ελλάδα σε σχέση με τα δικαιώματα σε δασικές εκτάσεις, χωρίς βέβαια να δικαιολογείται τόσο μεγάλη καθυστέρηση, η έλλειψη δασικών χαρτών, στους οποίους αποτυπώνονται απλώς οι εκτάσεις που έχουν δασικό χαρακτήρα χωρίς αναφορά σε ιδιοκτησιακά δικαιώματα, δεν έχει καμία εξήγηση, και μάλιστα με τα μέσα τα οποία διαθέτει η σύγχρονη τεχνολογία.

Η παράλειψη αυτή έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν γκρίζες ζώνες, για τις οποίες διατηρείται και διαιωνίζεται η αβεβαιότητα ως προς το χαρακτήρα τους και, κατά συνέπεια, ως προς την υπαγωγή τους στο προστατευτικό καθεστώς των δασών. Η ασάφεια αυτή σχετικά με τα όρια των δασών και των δασικών εκτάσεων παρέχει δυνατότητες αυθαιρεσιών εκ μέρους των αρμόδιων υπηρεσιών και των πολιτών. Έχει, όμως, και περαιτέρω συνέπειες. Δυσκολεύει π.χ. την εφαρμογή χωροταξικών σχεδίων αλλά και την εφαρμογή των μέτρων αποκατάστασης, όπως είναι η αναδάσωση, που επιβάλλεται να λαμβάνονται σε περίπτωση καταστροφής της δασικής βλάστησης,

καθώς αφήνει περιθώρια να παραμένουν εκτός των μέτρων αυτών, και κυρίως εκτός της αναδάσωσης, τμήματα των εκτάσεων που έχουν καταστραφεί. Σήμερα δεν υπάρχει λογικός άνθρωπος που ελπίζει ότι δεν θα κηρυχθεί αναδάσωση ύστερα από την πυρκαγιά, πολλοί, όμως, αποβλέπουν στο ενδεχόμενο να διαφύγουν του μέτρου κάποιες δεκάδες ή εκατοντάδες στρέμματα καμένων εκτάσεων στις παρυφές των ορίων της πυρκαγιάς. Η συνεχιζόμενη επί δεκαετίες παράλειψη σύνταξης δασικών χαρτών δικαίως εγείρει υποψίες ως προς τους λόγους της αδράνειας και της διατήρησης της αβεβαιότητας σε βάρος τόσο του δασικού πλούτου της χώρας όσο και των νομιμόφρονων πολιτών.

2. Κρίσιμες για το δημόσιο συμφέρον υπηρεσίες είναι υποστελεχωμένες, την ίδια στιγμή που ιδρύονται και στελεχώνονται νέες υπηρεσίες ή ενισχύονται αριθμητικά άλλες. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι δασικές υπηρεσίες. Πολύ χρήσιμα συμπεράσματα μπορούν να συναχθούν από τη συσχέτιση του αριθμού των υπαλλήλων κάθε δασαρχείου της χώρας και της υποδομής του σε τεχνικά μέσα με το μέγεθος των εκτάσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητά του και με τα καθήκοντα που οφείλει να εκπληρώσει το δασικό προσωπικό, ώστε να ασκήσει στοιχειώδη εποπτεία στις εκτάσεις αυτές. Και αυτή η κατάσταση είναι δυσεξήγητη, όπως και η παράλειψη της σύνταξης δασολογίου ή, τουλάχιστον, δασικών χαρτών, και εγείρει ευλόγως την καχυποψία των πολιτών ως προς τη βούληση των πολιτικών ηγεσιών των τελευταίων δεκαετιών να εξασφαλίσουν τα δασικά οικοσυστήματα έναντι των ιδιωτικών επιδιώξεων και συμφερόντων.

3. Η σύγχυση αρμοδιοτήτων, που αποτελεί συνηθισμένο φαινόμενο στο ελληνικό διοικητικό σύστημα, παρατηρείται και στον τομέα της προστασίας των δασών. Τυπικώς τα δασικά οικοσυστήματα υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αλλά με σημαντικές παράλληλες αρμοδιότητες και άλλων Υπουργείων, και κυρίως του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, στο οποίο πάλι, κατά παγκόσμια πρωτοτυπία, έχει ανατεθεί η διοίκηση θεμάτων μη συναφών που αφορούν αφενός την προστασία του περιβάλλοντος και αφετέρου τα δημόσια έργα.

Νομίζω ότι τα αρμόδια όργανα της πολιτείας, πέρα από τη μέριμνα για την οργάνωση αποτελεσματικού συστήματος κατάσβεσης των πυρκαγιών, πρέπει να αντιμετωπίσουν τα χρόνια και δομικά ζητήματα, ώστε να προστατευθεί ο δασικός

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

πλούτος από κάθε λογής επεμβάσεις και υποβάθμιση.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 8 Ιουλίου 2007, σ. 18.